KOMISJA WSPÓLNOT EUROPEJSKICH

Bruksela, dn. 27.10.2008 r.
COM (2008) 671 wersja ostateczna

SPRAWOZDANIE KOMISJI

SPRAWOZDANIE ROCZNE DOTYCZĄCE INSTRUMENTU PRZEDAKCESYJNEJ POLITYKI STRUKTURALNEJ (ISPA) 2007

[SEC(2008)2681]

SPIS TREŚCI

1. Nowe projekty ISPA 1
2. Nowe zobowiązania 2
3. Projekty finansowane w latach 2005-2007 3
4. Płatności 4
5. Tabele zbiorcze 5
6. Rodzaje i sposoby realizowania pomocy technicznej 6
7. Pomoc techniczna z inicjatywy kraju-beneficjenta 7
8. Wdrażanie 8
9. Monitorowanie projektów 9
10. Zarządzanie finansami i kontrola – w tym *EDIS* 10
11. Ocena ryzyka 11
12. Ustalenia Europejskiego Trybunału Obrachunkowego 12
13. Partnerzy współfinansujący - EBI, EBOR i KfW 13
14. Zamówienia publiczne 14
15. Polityka konkurencji 15
16. Polityka ochrony środowiska naturalnego 16
17. Polityka transportowa 17
18. Działania w zakresie reklamy 18

Wprowadzenie

Po posiedzeniu Rady Europejskiej w Brukseli w czerwcu 2004 r. przyznającej Chorwacji status *kraju kandydującego,* z dniem 1 stycznia 2005 r. została ona krajem-beneficjentem ISPA. Tym samym Chorwacja dołączyła do wcześniejszych krajów-beneficjentów ISPA otrzymujących pomoc w ramach ISPA od momentu uruchomienia tego instrumentu w 2000 r. Dnia 1 stycznia 2007 r. Bułgaria i Rumunia zostały członkami Unii Europejskiej i przestały być beneficjentami pomocy przedakcesyjnej, w tym pomocy w ramach ISPA. W rezultacie niniejsze sprawozdanie obejmuje działania w ramach ISPA przeprowadzone jedynie w Chorwacji, która pozostaje jedynym odbiorcą finansowania w ramach ISPA. Sprawozdawczość z wdrażania projektów ISPA/Funduszu Spójności w Rumunii i Bułgarii zostanie omówiona w sprawozdaniu rocznym dotyczącym Funduszu Spójności.

Program ISPA wygasł pod koniec 2006 r. i w związku z tym żadne nowe projekty nie będą zatwierdzane. Stąd, niniejsze jak i przyszłe sprawozdanie roczne dotyczące ISPA będzie odnosiło się wyłącznie do wdrażania w Chorwacji tych projektów ISPA, które zostały już zatwierdzone.

W 2007 r. Chorwacja stanęła przed rozmaitymi wyzwaniami. Głównym celem było rozpoczęcie przetargów na zawarcie różnych umów, aby można było rozpocząć procedurę wypłaty środków. W odniesieniu do tej kwestii odnotowano postęp: przed końcem roku ogłoszono wiele przetargów. Ponieważ poszczególne postępowania przetargowe rozpoczęto dopiero pod koniec roku, bardzo niewielki postęp jest widoczny w odniesieniu do wypłaty środków.

W 2007 r. dużo uwagi poświęcono przekształceniu jednostki wdrażającej z centralnej jednostki finansująco-kontraktującej (JFK – organ ustanowiony w strukturach Ministerstwa Finansów) na centralną agencję finansujaco-kontraktującą (CFCA – agencja rządowa). Zmiana ta była konieczna, aby zapewnić bardziej atrakcyjne zachęty finansowe i inne dla personelu, mających na celu zagwarantowanie zwiększenia stabilności zatrudnienia oraz zachęcanie do zatrudniania dodatkowego personelu posiadającego odpowiednie doświadczenie. Obydwa te działania były odpowiedzią na zalecenia udzielone przez kontrolerów Komisji w 2006 r.

Budżet ISPA

Zgodnie z systemem rachunkowości Komisji opartym na kosztach działań, budżet na instrument ISPA pochodził z dwóch pozycji w budżecie: funkcjonalnej pozycji w budżecie B13.01.04.02 oraz operacyjnej pozycji w budżecie B13.05.01.01.Pierwsza pozycja zawiera środki na pokrycie wydatków administracyjnych na udzielanie pomocy technicznej (PT) (głównie na umacnianie przedstawicielstw KE), które to działania zakończono w 2006 r., natomiast druga pozycja obejmuje wypłatę środków na płatności udostępnionych na skuteczne wdrażanie i działanie ISPA w krajach będących w okresie przedakcesyjnym, czyli w Chorwacji, Bułgarii i Rumunii.

Pozycja w budżecie B13.05.01.01 wynosząca 265 714 000 EUR (na potrzeby Bułgarii, Rumunii i Chorwacji) pokryła wszystkie wydatki na współfinansowanie projektów (działań) w dziedzinie infrastruktury. Ponieważ zarówno Rumunia, jak i Bułgaria stały się państwami członkowskimi Unii Europejskiej w dniu 1 stycznia

2007 r., płatności przedstawione poniżej w pozycji budżetowej B13.05.01.01 odnoszą się wyłącznie do Chorwacji.

***Tabela 1*: Budżet ISPA w 2007 r. – w EUR**

Pozycja w budżecie	Zrealizowane płatności
Funkcjonalna pozycja w budżecie B13.01.04.02	0
Operacyjna pozycja w budżecie B13.05.01.01 (tylko Chorwacja)	**124 629**
Razem	**124 629**

Finansowanie projektów

1. NOWE PROJEKTY ISPA

W 2007 r. nie przyjęto żadnych nowych projektów ISPA.

2. NOWE ZOBOWIĄZANIA

W 2007 r. nie poczyniono żadnych nowych zobowiązań dotyczących projektów, ani w sektorze środowiska, ani w sektorze transportu.

3. PROJEKTY FINANSOWANE W LATACH 2005-2007

W latach 2005-2007 Komisja zatwierdziła łącznie 6 projektów na podstawie propozycji przedłożonych przez Chorwację. Z tych projektów 3 dotyczą sektora środowiska, 2 sektora transportu, a 1 działań horyzontalnych PT (na rzecz utworzenia oficjalnych komitetów monitorujących i wspierania jednostek wdrażających ISPA). Łączny kwalifikowalny koszt inwestycyjny niniejszych projektów wynosi 123,052 mln EUR, z czego 59 mln EUR łącznie czyli 47,9% przyznano w ramach dotacji ISPA. Ponadto dodatkowy 1 mln EUR przyznano na pokrycie kosztów związanych z zarządzaniem programem ISPA przez Komisję, przydzielając tym samym całą kwotę 60 mln EUR ze środków ISPA przeznaczonych dla Chorwacji do końca programu. Do końca 2007 r. Komisja rozdysponowała 100% środków ISPA przeznaczonych dla Chorwacji na lata 2005-2007 rozdzielając zobowiązania w sposób zrównoważony pomiędzy sektorem środowiska a sektorem transportu.

Tabela 2: **Projekty zatwierdzone w Chorwacji w latach 2005-2007 – w EUR**

Sektor	Liczba decyzji dotyczących projektów	Koszty kwalifikowalne	Wkład ISPA	Średni wskaźnik dotacji %	Zobowiązania
Środowisko naturalne	3	46 287 701	29 466 355	63,65	29 466 355
Transport	2	76 502 738	29 271 310	38,26	29 271 310
Horyzontalna PT	1	262 335	262 335	100	262 335
Razem	**6**	**123 052 774**	**59 000 000**	**47,94**	**59 000 000**

4. PŁATNOŚCI

Z reguły płatności na poszczególne projekty składają się z dwóch zaliczek o łącznej wartości 20% wkładu ISPA, oraz płatności pośrednich (tj. zwrotów) wynoszących do 90% wkładu, oraz z płatności pozostałych 10% po zamknięciu projektu. W przypadku projektów ISPA zatwierdzonych w Chorwacji w 2007 r. nie dokonano prawie żadnych płatności. Wypłacono jedynie 124 629 EUR stanowiące 0,21% odnośnych dotacji ISPA.

W 2007 r. wdrażanie działań ISPA postępowało wolno, czego odzwierciedleniem był brak wniosków dotyczących płatności drugiej zaliczki i płatności pośrednich. W związku z powyższym do końca okresu 2005-2007, wypłacono łącznie 6 195 706 EUR, co stanowi 10,5% zobowiązań budżetowych wdrożonych w powyższym okresie (59 mln EUR).

***Tabela 3*: Płatności – w EUR**

Sektor	2005-2006	2007	Razem w latach 2005-2007
Środowisko	3 043 266	0	3 043 266
Transport	2 975 344	0	2 975 344
PT	52 467	124 629	177 096
Razem	**6 071 077**	**124 629**	**6 195 706**

5. TABELE ZBIORCZE

Tabela 4 przedstawiona poniżej stanowi przegląd działań ISPA w roku 2007 oraz w latach 2005-2007.

Tabela 4: **Projekty zatwierdzone w Chorwacji w latach 2005-2007 – w EUR**

Podsektor	Liczba projektów	Koszty kwalifikowalne	Wkład ISPA	2007		2005 – 2007	
				Zobowiązania	Płatności	Zobowiązania	Płatności
Środowisko							
Woda i ścieki	0	0	0	0	0	0	0
Woda i ścieki w tym uzdatnienie	1	36 000 000	22 500 000	0	0	22 500 000	2 250 000
Zakład oczyszczania ścieków	0	0	0	0	0	0	0
Odpady stałe	1	8 823 601	6 000 049	0	0	6 000 049	600 005
Jakość powietrza	0	0	0	0	0	0	0
Horyzontalne	1	1 464 100	966 306	0	0	966 306	193 261
Sektor łącznie	**3**	**46 287 701**	**29 466 355**	**0**	**0**	**29 466 355**	**3 043 266**
Transport							
Drogi	0	0	0	0	0	0	0
Kolej	1	75 761 000	28 789 180	0	0	28 789 180	2 878 918
Drogi i kolej	0	0	0	0	0	0	0
Śródlądowe szlaki wodne	0	0	0	0	0	0	0
Porty lotnicze	0	0	0	0	0	0	0
Horyzontalne	1	741 738	482 130	0	0	482 130	96 426
Sektor łącznie	**2**	**76 502 738**	**29 271 310**	**0**	**0**	**29 271 310**	**2 975 344**
Horyzontalne							
PT	**1**	262 335	262 335	0	124 629	262 335	177 096
RAZEM	**6**	**123 052 774**	**59 000 000**	**0**	**124 629**	**59 000 000**	**6 195 706**

Pomoc techniczna

6. RODZAJE I SPOSOBY REALIZOWANIA POMOCY TECHNICZNEJ

Stosowanie działań w ramach pomocy technicznej stanowi niezmiernie istotny element, mający na celu zagwarantowanie skutecznego programowania i wdrażania projektów ISPA. Działania te koncentrują się wokół przygotowania projektu, wdrażania projektu, wzmacniania instytucjonalnego, a ostatnio kładzie się nacisk na strukturalną (re)organizację infrastruktury publicznej, tym samym poprawiając stabilność wdrażania projektów. Ponadto, wspierając wzmacnianie instytucjonalne i poprawę możliwości administracyjnych, ISPA przyczynia się do przygotowania krajów-beneficjentów do wdrażania instrumentów z zakresu polityki spójności, a w szczególności Funduszu Spójności.

Można rozróżnić dwa rodzaje PT:

- pomoc techniczna przeprowadzana z inicjatywy kraju-beneficjenta, która jest najbardziej bezpośrednio powiązana z finansowaniem projektu, tj. identyfikacją/przygotowaniem projektu, rozszerzoną decentralizacją (*EDIS*) oraz poprawą możliwości administracyjnych;

- pomoc techniczna przeprowadzana z inicjatywy Komisji, która jest w większości przypadków realizowana za pośrednictwem umów ramowych. Taka pomoc jest ukierunkowana głównie na ocenę, nadzór i monitorowanie projektów.

W przypadku działań z pierwszej kategorii pułapy wysokości wkładu ISPA to zazwyczaj pułapy mające zastosowanie do finansowania projektów, ale w pewnych przypadkach mogą one wynosić nawet 100%. Koszty działań drugiej kategorii są jednak w całości ponoszone przez ISPA, ale ich łączna suma nie może przekraczać 2% całego przydziału ISPA dla kraju-beneficjenta.

Od początku istnienia ISPA działania w ramach pomocy technicznej z inicjatywy lub w imieniu Komisji skupiały się głównie na poprawianiu zdolności krajów-beneficjentów do przygotowania, oceny i wdrażania projektów ISPA zgodnie z normami wymaganymi przy zarządzaniu środkami Wspólnoty, oraz na umożliwieniu przedstawicielom KE realizowania ich funkcji w zakresie kontroli ex ante (personel do pomocy wewnętrznej i wsparcia zewnętrznego). Od początku 2007 r. wszystkie nowe działania w zakresie pomocy technicznej tego rodzaju będą finansowane z ISPA.

7. POMOC TECHNICZNA Z INICJATYWY KRAJU-BENEFICJENTA

Przygotowanie projektów i wzmocnienie instytucjonalne

Działania PT w zakresie przygotowania projektów mają zagwarantować, że pod względem koncepcji projektowej, zarządzania projektem i jego funkcjonowania, kraje-beneficjenci przedstawią Komisji prawidłowe pod względem technicznymi i finansowym projekty do finansowania w ramach ISPA. Tam gdzie jest to konieczne, działania te mogą obejmować rozszerzenie badań strategicznych dotyczących

(pod)sektorów kwalifikujących się do finansowania w ramach ISPA. Ponadto mają one na celu opracowanie listy wysokiej jakości projektów, co gwarantuje Komisji możliwość terminowego zidentyfikowania i wyłonienia wystarczającej liczby odpowiednich projektów. Dysponowanie całą listą projektów będzie niezmiernie istotnym elementem skutecznego wdrażania IPA. Dwa z trzech działań w ramach PT będących obecnie w trakcie realizacji mają na calu przygotowanie listy projektów IPA w sektorze środowiska i w sektorze transportu. Trzecie działanie ma na celu rozwój możliwości instytucjonalnych JFK w zakresie zarządzania i wdrażania projektów ISPA.

Łączna liczba działań w ramach PT mających na celu przygotowanie projektów, zatwierdzona od 2005 r. wynosi 2, co stanowi całkowity koszt kwalifikowalny w wysokości 2 205 838 EUR, z czego 1 448 436 EUR (65,6%) zostało sfinansowane w ramach ISPA. Łączna liczba działań w ramach PT mających na celu budowanie możliwości instytucjonalnych, zatwierdzona od 2005 r. wynosi 1, co stanowi całkowity koszt kwalifikowalny w wysokości 262 335 EUR w 100% finansowany w ramach ISPA.

***Tabela 5:* Działania w ramach pomocy technicznej z inicjatywy Chorwacji w latach 2005-2007 – w EUR**

Podsektor	Liczba projektów	Koszty kwalifikowalne	Wkład ISPA	Zobowiązania w roku 2007	Płatności w roku 2007	Zobowiązania w latach 2005-7	Płatności w latach 2005-7
Środowisko naturalne							
Sektor łącznie	**1**	**1 464 100**	**966 306**	**0**	**0**	**966 306**	**193 261**
Transport							
Sektor łącznie	**1**	**741 738**	**482 130**	**0**	**0**	**482 130**	**96 426**
Horyzontalna PT							
Sektor łącznie	**1**	**262 335**	**262 335**	**0**	**124 629**	**262 335**	**177 096**
Razem	**3**	**2 468 173**	**1 710 771**	**0**	**124 629**	**1 710 771**	**466 783**

Zarządzanie i wdrażanie

8. WDRAŻANIE

Dwa pierwsze projekty ISPA w Chorwacji zostały zatwierdzone w grudniu 2005 r., a kolejne 4 zatwierdzono w lipcu i wrześniu 2006 r. Do końca 2007 r. rozpoczęła się fizyczna realizacja tylko jednego z tych projektów (2005HR16PPT001). Poczyniono jednak pewne postępy w odniesieniu do dwóch pierwszych projektów zatwierdzonych w 2005 r., ogłaszając do końca roku 3 przetargi na roboty. Ponadto ogłoszono kolejne 5 przetargów na umowy o świadczenie usług, jak również 4 na umowy ramowe. Do końca roku podpisano 4 umowy ramowe i rozpoczęto prace. Należy również zauważyć, że przed końcem 2007 r. ogłoszono wszystkie przetargi (2 na świadczenie robót i 2 na świadczenie usług) w sprawie jednego projektu dotyczącego infrastruktury (2005HR16PPT001).

Jest wiele powodów powolnego wdrażania projektów w Chorwacji. Przede wszystkim, jednostka wdrażająca nie dysponuje personelem o odpowiednim doświadczeniu oraz jest słabo zarządzana. Ponadto w ciągu roku agencja została zreorganizowana, a nowa struktura nie posiada jeszcze kompletnego personelu. Kolejne problemy są wynikiem braku doświadczenia beneficjentów końcowych w zakresie przygotowywania i prowadzenia międzynarodowych przetargów, braku odpowiedniego personelu oraz nieznajomości procedur ISPA. Inną kwestią mającą negatywny wpływ na tempo wdrażania projektów są wyjątkowo biurokratyczne procedury ustanowione przez Chorwatów w odniesieniu do zarządzania i monitorowania procesu wdrażania projektów. Komisja niejednokrotnie sugerowała racjonalizację tych procedur. W momencie sporządzania niniejszego sprawozdania żadnemu projektowi nie grozi niewypełnienie zasady N+2[1].

9. MONITOROWANIE PROJEKTÓW

Regularne spotkania w biurach przedstawicielstwa KE, sprawozdania przedkładane przez organy wdrażające, wizyty na miejscu przeprowadzane przez personel Komisji oraz formalne monitorowanie realizowane poprzez spotkania komitetu monitorującego ISPA dwa razy do roku w Chorwacji to działania wspomagające całościowe monitorowanie i ocenę postępów oraz skuteczności wdrażania projektów.

Oprócz korzystania z uprawnień Komisji do zatwierdzania przetargów i zawieranych umów, przedstawicielstwo KE jest najbardziej właściwe do zapewnienia postępów w terenie oraz do utrzymywania łączności z władzami krajowymi i beneficjentami końcowymi w przypadku jakichkolwiek potencjalnych problemów.

W 2007 r. w Chorwacji odbyły się dwa posiedzenia komitetu monitorującego ISPA, odpowiednio w czerwcu i grudniu. Głównymi punktami poruszanymi w trakcie

---

[1] Zasada N+2 odnosi się do wymogu określającego, że przetarg na główne roboty lub umowy na świadczenie usług w ramach danego działania musi zostać ogłoszony w ciągu 2 lat od podpisania odnośnego memorandum finansowego. W przypadku środka składającego się wyłącznie z umowy na świadczenie usług zasada N+2 odnosi się do podpisania głównej umowy na świadczenie usług w ciągu 2 lat od podpisania odnośnego memorandum finansowego.

posiedzeń były: konieczność przyspieszenia procesu prowadzenia przetargów i zawierania umów oraz zagwarantowania jak najszybszego zawierania umów dotyczących pomocy technicznej przy przygotowywaniu przyszłych list projektów, w celu uniknięcia późniejszych problemów z wykorzystaniem funduszy IPA. Ponadto Komisja podkreślała konieczność jak najszybszego wykorzystania środków na pomoc techniczną finansowanych w ramach ISPA, dostępnych na świadczenie pomocy technicznej i administracyjnej jednostce wdrażającej i odpowiednim ministerstwom.

Chociaż komitet zauważył powolną fizyczną realizację projektów, zwrócił również uwagę na dużą liczbę przetargów, które zostały rozpoczęte przed końcem roku, oraz że w związku z tym w 2008 r. powinien nastąpić znaczny wzrost płatności.

10. ZARZĄDZANIE FINANSAMI I KONTROLA – W TYM EDIS

Główne wymogi dotyczące zarządzania finansami i kontroli, w tym postępowania w przypadku nieprawidłowości, określają przepisy rozporządzenia w sprawie ISPA oraz załącznika III do memorandów finansowych, które mają zastosowanie w ramach systemu kontroli ex ante prowadzonych przez Komisję. Wymogi te są podobne wymogów mających zastosowanie do Funduszu Spójności i funduszy strukturalnych. Najważniejsze z nich dotyczą ustanowienia systemów i procedur wewnętrznej kontroli finansowej, mogących zagwarantować przejrzyste i niedyskryminacyjne procedury udzielania zamówień, dokładność deklarowanych wydatków, odpowiednie zdolności przeprowadzania audytu wewnętrznego, wystarczającą ścieżkę audytu i właściwe postępowanie w przypadku nieprawidłowości.

Z powodu wolnych postępów w zakresie wdrażania projektów ISPA podjęto decyzję, że w 2007 r. w Chorwacji nie zostaną przeprowadzone żadne kontrole ukierunkowane konkretnie na ISPA. Jednostka Kontroli i Audytu w Dyrekcji Generalnej ds. Polityki Regionalnej przeprowadziła jednak, w kwietniu 2007 r. kontrolę doradczą krajowego funduszu i jednostki wdrażającej (JFK), stanowiącą działanie następcze wcześniejszej wizyty dotyczącej akredytacji Zdecentralizowanego Systemu Wdrażania (DIS) w ISPA. Ogólne wnioski wizyty odnoszące się do ISPA dotyczyły dużej rotacji personelu w JFK oraz sposobów gwarantowania stabilności zatrudnienia, jak również niewystarczającego poziomu kontroli dokumentów w JFK przed przedłożeniem ich przedstawicielstwu KE do zatwierdzenia.

DIS

Wymóg uzyskania akredytacji DIS przez jednostkę wdrażającą ISPA w Chorwacji – JFK (obecnie przekształcona w CFCA) wynika z postanowień art. 164 rozporządzenia finansowego. Komisja przyznała Chorwacji akredytację DIS w dniu 13 lutego 2006 r.

EDIS

Do czasu przyznania akredytacji EDIS (Rozszerzony Zdecentralizowany System Wdrażania – wymagający jedynie kontroli ex post), personel przedstawicielstwa KE w Chorwacji będzie mógł nadal przeprowadzać kontrole ex ante oraz odgrywać

ważną rolę w nadzorowaniu codziennego zarządzania, wdrażania i monitorowania działań ISPA. Obecnie celem Chorwacji jest uzyskanie akredytacji EDIS do końca drugiej połowy 2009 r. Przygotowania do przejścia na system EDIS będą w znacznym stopniu zależały od poprawy funkcjonowania istniejącej struktury DIS.

11. OCENA RYZYKA

Strategia kontroli planowana na rok 2007 i kolejne lata została oparta na wynikach analizy stanu wdrażania ISPA oraz związanych z nim celów dyrekcji odpowiedzialnej za kontrolę przy Dyrekcji Generalnej ds. Polityki Regionalnej. Strategia kontroli wyznacza cele, które są określane przez kierownictwo wyższego szczebla Dyrekcji Generalnej ds. Polityki Regionalnej. Cele te są określane na podstawie szczegółowych rozmów z dyrekcjami operacyjnymi, w trakcie których przekazywane są informacje na temat możliwego ryzyka. Następnie strategia kontroli określa działania zmierzające do osiągnięcia powyższych celów, z uwzględnieniem zidentyfikowanego ryzyka. Ogólnie rzecz ujmując, wdrażanie powyższej strategii minimalizuje ryzyko. Z powodu ograniczonego postępu we wdrażaniu w 2007 r. nie zostały przeprowadzone żadne kontrole.

W ramach systemu zatwierdzania ex ante, priorytetowo traktowane jest zagwarantowanie wprowadzenia odpowiedniej liczby procedur kontrolnych odnoszących się do wdrażania projektu i płatności. Zarządzanie funduszami przedakcesyjnymi niesie ze sobą jednak nieodłączne ryzyko, ponieważ fundusze są rozdysponowywane przez różne organizacje i systemy. Kwalifikowalność wydatków jest określana na podstawie zgodności z zasadami i warunkami ustalonymi na szczeblu wspólnotowym i krajowym, co może prowadzić do zawiłości i niesie ze sobą ryzyko błędnej interpretacji. Władze chorwackie planują przedłożyć wniosek o odstąpienie, w przypadku projektów ISPA, od kontroli ex ante w drugiej połowie 2009 r. zgodnie z przepisami rozporządzenia 1266/1999.

12. USTALENIA EUROPEJSKIEGO TRYBUNAŁU OBRACHUNKOWEGO

W 2007 r. w Chorwacji nie zostały przeprowadzone żadne wizyty ani kontrole.

13. PARTNERZY WSPÓŁFINANSUJĄCY - EBI, EBOR I KFW

Biorąc pod uwagę kompetencje instytucji udzielających pożyczek w zakresie przygotowania i realizacji projektów, Komisja utrzymywała z nimi regularne kontakty, zarówno na poziomie horyzontalnym, mając na celu koordynację polityki i kwestie metodyczne związane z programowaniem i wdrażaniem, jak również na poziomie kraju. Specjalistyczna wiedza wyżej wymienionych banków w zakresie tworzenia dotacji/pożyczek, w tym rozwiązania w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego, jest bardzo przydatna przy podnoszeniu jakości projektów finansowanych z programu ISPA. EBI nie jest jednak zaangażowany w żaden projekt ISPA w Chorwacji, jedyną międzynarodową instytucją finansową aktywnie zaangażowaną w projekt ISPA w Chorwacji jest EBOR. Jeden projekt związany z ochroną środowiska, zatwierdzony w 2005 r., jest współfinansowany z pożyczki z EBOR – Program wodno-ściekowy Karlovac.

Wkład do polityk wspólnotowych

14. ZAMÓWIENIA PUBLICZNE

Od początku inicjatywy ISPA spełnienie wymogów prawnych dotyczących rzetelnych, obiektywnych i przejrzystych zamówień publicznych, zgodnie z zapisami w Praktycznym przewodniku po procedurach zawierania umów w kontekście zewnętrznych działań KE (PRAG), okazało się ogromnym wyzwaniem. W wielu przypadkach zapewnianie zgodności z zasadami udzielania zamówień UE doprowadziło do opóźnień we wdrażaniu projektów ISPA. Służby Komisji – w szczególności przedstawicielstwo KE w Zagrzebiu – musiały wielokrotnie interweniować, nie tylko aby przeprowadzić kontrolę poprawności zastosowania procedur, ale również aby naprawiać błędy, utrzymywać kontakt z niezadowolonymi oferentami, oraz wyjaśniać jednostce wdrażającej w jaki sposób odnośne procedury powinny być wdrażane. Regularnie zdarzało się, że jakość dokumentacji przetargowej musiała być podnoszona, co prowadziło do późnego ogłaszania przetargów. Narastającym skutkiem tych wszystkich interwencji były dodatkowe opóźnienia w procesie wdrażania.

Dlatego też zatwierdzanie ex ante przeprowadzane przez Komisję, która kieruje procesem zatwierdzana przetargów i zawieranych umów w zakresie projektów ISPA, jest w zupełności usprawiedliwione, o ile istnieją warunki do przyznania EDIS (zobacz powyżej). W ramach systemu zatwierdzania ex ante oraz zgodnie z decyzją DIS w sprawie powierzenia kierownictwa, jedynie CFCA odgrywa rolę instytucji zamawiającej odpowiedzialnej za wdrażanie projektu, natomiast Komisja zatwierdza poszczególne etapy procesu udzielania zamówień. Z powyższego wynika, że chociaż Komisja nie jest partnerem zamawiającym, ponosi ona łączną odpowiedzialność za poprawność proceduralną procesu udzielania zamówień (bez zatwierdzenia Komisji umowy zawarte pomiędzy beneficjentami a wykonawcami są nieważne).

15. POLITYKA KONKURENCYJNOŚCI

Ponieważ pomoc ISPA jest kierowana głównie na pokrycie wydatków publicznych – lub ich ekwiwalentów – dotyczących programów związanych z infrastrukturą publiczną, zazwyczaj nie powstają żadne problemy z tego tytułu w związku z niezgodnością ze wspólnotowymi regułami konkurencji. O ile nie dochodzi do naruszenia przepisów dotyczących zamówień publicznych oraz jeśli zagwarantowany jest wolny dostęp do takiej infrastruktury dla wszystkich podmiotów spełniających wszystkie wymogi techniczne i prawne, taka pomoc nie niesie ze sobą żadnych szczególnych przywilejów dla konkretnych firm.

16. POLITYKA OCHRONY ŚRODOWISKA

Poprzez zapewnianie bezpośredniego wsparcia priorytetowym projektom w dziedzinie ochrony środowiska, ISPA przyspiesza wdrażanie polityki ochrony środowiska oraz osiąganie zgodności z normami UE w Chorwacji. Doświadczenie uzyskiwane dzięki opracowywaniu i wdrażaniu projektu rozwija zdolności

administracyjne i przyspiesza reformę sektora w dziedzinie ochrony środowiska. W szczególności poprawiono zdolności administracyjne w odniesieniu do planowania inwestycji i ustanawiania priorytetów. Konieczne jest stałe zwiększanie podejmowanych wysiłków w odniesieniu do wdrażania prawodawstwa dotyczącego oceny oddziaływania na środowisko, a w szczególności aspektów dotyczących konsultacji publicznych. Wyraża się nadzieję, że ISPA w ten sposób przyczyni się do postępu w zakresie ochronny środowiska w Chorwacji. Nadal jednak istnieją problemy związane z trudnościami napotykanymi przez organy właściwe do spraw środowiska w uzyskaniu odpowiedniego finansowania oraz znalezieniu odpowiednich kadr, przy wysokiej rotacji personelu tracone są wszelkie korzyści płynące ze szkolenia i zdobytego doświadczenia.

W tym względzie w odniesieniu do Chorwacji ważne jest podkreślenie, że przy wprowadzeniu IPA, wiążącego się z większą liczbą organów i szeregiem dodatkowych projektów, konieczne jest zagwarantowanie odpowiednich zasobów finansowych i ludzkich do jego wdrażania (w tym w zakresie monitorowania, kontroli, udzielania pozwoleń i sprawozdawczości).

17. POLITYKA TRANSPORTOWA

Sieci transportowe w Chorwacji, zatwierdzone zgodnie z oceną potrzeb infrastruktury transportowej (TINA) oraz REBIS (regionalnym studium infrastruktury krajów bałkańskich), były tworzone wokół struktury korytarzy paneuropejskich. Wiele ze wspomnianych powyżej korytarzy przebiega przez terytorium Chorwacji, w tym korytarz VII (Dunaj), X (Salzburg-Ljublana-Zagrzeb-Belgrad-Nis-Skopje-Veles-Saloniki, w tym odgałęzienie Xa), oraz korytarz V, który ma dwa odgałęzienia w Chorwacji (Vb - Budapeszt, Zagrzeb Rijeka i Vc - Budapeszt, Sarajewo, Ploče). Sieci te były wykorzystywane jako podstawa planowania krajowych strategii transportowych dla celów ISPA. W wyniku powyższego jeden projekt transportowy ISPA stanowi część sieci TINA i REBIS, tj. dotyczy on budowania lub modernizacji odcinków, punktów węzłowych lub dojazdów związanych z tymi sieciami. Sieci TEN-T (transeuropejska sieć wspólnotowa) w Chorwacji są oparte na zaleceniach SEETO (Obserwatorium ds. Transportu w Europie Południowo-Wschodniej).

Koordynacja instrumentów przedakcesyjnych

Zgodnie z wymogami rozporządzenia w sprawie koordynacji[2], Komisja zapewnia ścisłą koordynację pomiędzy trzema instrumentami przedakcesyjnymi: PHARE, SAPARD i ISPA. Zgodnie z przepisami określonymi w tym rozporządzeniu komitet zarządzający PHARE odgrywa szczególną rolę w ogólnej koordynacji pomiędzy tymi trzema instrumentami.

Koordynacja ze Wspólnym Komitetem Monitorującym (PHARE)

Wspólny komitet monitorujący odpowiada za koordynację monitorowania każdego instrumentu przedakcesyjnego i ocenę ogólnego postępu pomocy finansowanej przez UE w krajach będących beneficjentami. Komitet wydaje w odpowiednich przypadkach zalecenia komitetowi ISPA oraz Komisji..

Koordynacja z przedstawicielstwami KE

Służby Komisji (DG ds. Rozszerzenia, DG ds. Stosunków Zewnętrznych, DG ds. Polityki Regionalnej) organizowały okresowe spotkania z ekspertami odpowiedzialnymi za programy PHARE i ISPA w przedstawicielstwach, w celu omówienia programowania i wdrożenia, w szczególności w odniesieniu do procedur przetargowych i udzielania zamówień.

Koordynacja z instrumentem IPA

W celu zapewnienia skutecznej koordynacji zadań oraz uniknięcia ich powielania dwa komitety monitorujące ISPA, których posiedzenia odbyły się w Chorwacji w 2007 r. zostały zorganizowane razem z Sektorowymi komitetami monitorującymi IPA ds. rozwoju regionalnego.

Ponadto należy zauważyć, że dwa działania dotyczące pomocy technicznej, finansowane w ramach ISPA, odnoszą się do przygotowania szeregu projektów mających na celu wdrażanie z wykorzystaniem współfinansowania w ramach IPA. Oczekuje się, że takie działania umożliwią gładkie przejście z instrumentów ISPA na instrumenty IPA oraz niezakłócone wdrażanie działań w poszczególnych sektorach.

18. DZIAŁANIA W ZAKRESIE REKLAMY

W 2007 r. nie zostały podjęte żadne działania w zakresie reklamy odnoszące się do projektów ISPA, ponieważ żadne projekty nie doszły do etapu realizacji fizycznej. Na 2008 r. planowana jest jednak ceremonia podpisania z okazji składania podpisów pod pierwszym zamówieniem na roboty budowlane (dotyczącym projektu modernizacji kolei na odcinku Vinkovci-Tovarnik). Na ceremonię zostaną zaproszone odpowiednie media.

---

[2] Rozporządzenie Rady (WE) nr 1266/1999 z dnia 21 czerwca 1999 r. w sprawie koordynacji pomocy dla państw ubiegających się o członkostwo w Unii Europejskiej w ramach strategii przedakcesyjnej.